

Član 226.

Potraživanja naknade štete prema odredbama ovog zakona zastarjevaju istekom rokova utvrđenih propisima o obligacionim odnosima.

Rokovi zastarjelosti potraživanja za naknadu štete, u smislu odredaba ovog zakona, počinju teći:

- 1) u slučajevima iz člana 219. tačaka 1. do 3. i člana 220. stav 1. tačaka 1. do 3. ovog zakona- od dana kad je u upravnom postupku postalo konačno rješenje kojim je utvrđeno da isplaćivano primanje ne pripada, ili da pripada u manjem obimu;
- 2) u slučajevima iz člana 2219. tačka 4. ovog zakona - od dana kad je izvršena posljednja nepravilna odnosno nepripadajuća isplata primanja;
- 3) u slučajevima iz člana 220. stav 1. tačka 4. i članova 221. i 222. ovog zakona - od dana kada je u upravnom postupku postalo izvršno rješenje kojim je osiguraniku priznato pravo na primanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja;
- 4) u slučajevima kada se zahtjeva naknada štete za pojedina isplaćena primanja - od dana izvršene isplate svakog pojedinačnog primanja.

Član 227.

Kada se utvrdi da je šteta nastala, Fond poziva osiguranika, odnosno korisnika primanja, poslodavca, političko-teritorijalnu zajednicu ili organizaciju osiguranja imovine i lica, uz navođenje odgovarajućih dokaza, da u određenom roku naknade štetu.

Ako šteta ne bude dobrovoljno nadoknađena u određenom roku, a iz pismenih isprava nesporno proizilazi da je korisnik prava primio određeni iznos iz sredstava Fonda na koji nije imao pravo, Fond naknadu štete ostvaruje obustavom od budućih primanja korisnika prava. Po ovom osnovu može se od korisnika prava obustaviti najviše do jedne trećine mjesečnih primanja.

Ukoliko je štetu učinilo lice koje ne ostvaruje redovna mjesečna primanja kod Fonda, šteta se ostvaruje podnošenjem tužbe nadležnom sudu.

Član 228.

Fond za potraživanja iz članova 219. do 225. ovog zakona ima pravo na kamate, u skladu sa zakonom, koje teku od narednog dana od dana nastanka štete.

XV - KAZNENE ODREDBE

Član 229.

Poslodavac i drugo pravno lice kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 KM, ako:

- 1) ne podnese prijavu osiguranja ili odjavu osiguranja, ili ih podnese posle isteka propisanog roka, ili sa netačnim podacima;
- 2) ako sprječava uviđaj na licu mjesta ili pregled poslovnih knjiga i evidencija koje se odnose na podatke u vezi sa penzijskim i invalidskim osiguranjem;
- 3) ako uskrati davanje podataka o osiguraniku i korisniku prava;
- 4) ako Fondu ili osiguraniku da netačno obaveštenje ili netačne podatke za utvrđivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja;

- 5) ako davanjem neistinitih i netačnih podataka omogući osiguraniku ili drugom licu korišćenje prava, koja mu po ovom zakonu ne pripadaju ili ne pripadaju u određenom obimu;
- 6) ako ne vodi ili vodi neuredno propisane evidencije o osiguranicima, uključujući i posebne evidencije o invalidima rada;
- 7) ako nepravilno obračunava i uplaćuje doprinose i ne uplati dospjeli doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje u propisanom roku, ili ga ne uplati u cijelom iznosu, ili nema evidencije o uplaćenim doprinosima;
- 8) ako ne zadrži u radnom odnosu ili ne rasporedi na odgovarajuće radno mjesto invalida rada, odnosno osiguranika kod kojeg je nastala invalidnost ili opasnost od nastanka invalidnosti;
- 9) ako ne obezbjedi prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju invalidu rada, odnosno osiguraniku kod kojeg postoji invalidnost ili opasnost od nastanka invalidnosti;
- 10) ako rasporedi invalida rada ili osiguranika kod kojeg postoji opasnost od nastanka invalidnosti na radno mjesto ili mu odredi radno vrijeme protivno odredbama ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice poslodavca ili drugog pravnog lica novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 KM.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i lice koje je samo obveznik uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM.

Član 230.

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj državni organ, javna služba ili pravno lice – poslodavac ako:

1. ne razvrstava po polu statističke podatke i informacije koji se prikupljaju evidentiraju i obrađuju,
2. ne omogući javnosti uvid u statističke podatke koji se vode shodno ovom zakonu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 100 KM do 1.000 KM i odgovorno lice u državnom organu, javnoj službi ili pravnom licu – poslodavcu, kao i pojedincu koji samostalno obavljaju delatnosti ličnim radom sredstvima u svojini građana .

XVI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 231.

Penzije ostvarene po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona odrediće se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Penzije ostvarene do dana primjene odredaba članova 77. do 87. ovog zakona odrediće se kao i penzije iz stava 1. ovog člana.

Starosne penzije ostvarene do dana stupanja na snagu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj:32/00) sa penzijskim stažom manjim od 20 godina odrediće se u procentima utvrđenim za taj staž po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu navedenog zakona, a izuzetne penzije koje su ostvarene bez staža, odrediće se u procentima utvrđenim za 15 godina penzijskog staža.

Penzije koje su određene i ostvarene u procentu većem od 75% za puni penzijski staž svode se na procenete utvrđene za odgovarajuću godinu tako da od 2004. godine starosna i invalidska penzija ne može iznositi više od 75% od penzijskog osnova.

Korisniku penzije(ženi), koji je pravo na penziju ostvario do dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni

glasnik Republike Srpske" broj:32/02), penzija će se odrediti prema ukupnom penzijskom stažu u procentima utvrđenim po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu navedenog zakona s tim da penzija za puni penzijski staž ne može iznositi više od procenata iz člana 88. stav 4. i člana 135. stav 4. ovog zakona.

Član 232.

Penzijski staž na osnovu kojeg se stiču i ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja po odredbama ovog zakona, navršen do stupanja na snagu ovog zakona, računa se po odredbama Zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SFRJ", br.23/82, 77/82, 75/85, 8/87, 65/87, 87/89 i 44/90), Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list SR BiH", br.38/90 i 22/91), Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika ("Službeni list SFRJ", br. 7/85, 74/87 i 20/89), i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 27/93, 14/94, 10/95 i 22/96).

Član 233.

Izuzetno od člana 75. stavova 1. i 2. ovog zakona, pravo na starosnu penziju stiče osiguranik kad navršu u:

- u 2001. godini 60 godina života,
- u 2002. godini 61 godinu života,
- u 2003. godini 62 godine života,
- u 2004. godini 63 godine života,
- u 2005. godini 64 godine života,

Član 234.

Osiguraniku koji nije ostvario platu posle 1. januara 1970. godine, penzijski osnov se utvrđuje u odgovarajućem procentu od prosječne neto plate ostvarene u Republici u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem osiguranik ostvaruje pravo na penziju i iznosi:

- 100% za osiguranika sa visokom stručnom spremom,
- 80% za osiguranika sa višom stručnom spremom i VKV radnika,
- 70% za osiguranika sa srednjom stručnom spremom i KV radnika i
- 60% za osiguranika sa nižom stručnom spremom i PK i NK radnika.

Član 235.

Korisniku koji nije ostvario platu posle 1. januara 1970. godine, kao i korisniku za koga ne postoje podaci o plati ostvarenoj u tom periodu penzijski osnov se utvrđuje u odgovarajućem procentu od prosječne neto plate ostvarene u Republici u godini koja prethodi godini u kojoj se određuje penzija i iznosi:

- 160% za korisnika sa visokom stručnom spremom,
- 115% za korisnika sa višom stručnom spremom i VKV radnika,
- 85% za korisnika sa srednjom stručnom spremom i KV radnika,
- 55% za korisnika sa nižom stručnom spremom i PK i NK radnika.

Član 236.

Novčana naknada za tjelesno oštećenje i novčana naknada za pomoć i njegu, ostvarena po propisima iz penzijskog i invalidskog osiguranja važećim do dana stupanja na snagu ovog zakona, isplaćivaće se korisnicima do 31. decembra 2001. godine u iznosu koji im je pripadao na dan stupanja na snagu ovog zakona.

Član 237.

Odredbe članova 77. do 87. ovog zakona primjenjuju se od 1. januara 2002. godine.
Odredbe člana 231. Zakona primjenjuju se od 1. oktobra 2002. godine.

Član 238.

Do dana primjene odredaba članova 77. do 87. ovog zakona, penzijski osnov za određivanje penzije utvrđuje se tako što se odgovarajući koeficijent iz stava 2. ovog člana pomnoži sa iznosom koji predstavlja 40% prosječne plate ostvarene u Republici u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome osiguranik ostvaruje pravo na penziju.

Koeficijenti za utvrđivanje penzijskog osnova iz stava 1. ovog člana su:

- 1) za osiguranika - nekvalifikovanog radnika 1,30;
- 2) za osiguranika - polukvalifikovanog (priučenog) radnika 1,50;
- 3) za osiguranika - kvalifikovanog radnika i osiguranika sa srednjom stručnom spremom 2,00;
- 4) za osiguranika - visokokvalifikovanog radnika i osiguranika sa višom stručnom spremom 2,70;
- 5) za osiguranika sa visokom stručnom spremom 3,80;
- 6) za osiguranika sa visokom stručnom spremom sa stručnim nazivom specijaliste i za osiguranika sa naučnim stepenom magistra nauka 4,20;
- 7) za osiguranika sa naučnim stepenom doktora nauka 4,50.

Pod stručnom spremom osiguranika u smislu stava 2. ovog člana podrazumeva se završena škola, odnosno fakultet, akademija ili drugi odgovarajući oblik obrazovanja i školovanja, kao i stručna sprema stečena polaganjem odgovarajućeg ispita ili priznata u skladu sa propisima bivše SFRJ i propisima bivše Bosne i Hercegovine.

Ako osiguranik, zbog posljedica oružanih sukoba, nije u mogućnosti da pribavi zvaničnu ispravu o stručnoj spremi, stručna sprema može se dokazivati na osnovu podataka iz radne knjižice, matične knjige zaposlenih poslodavca kod kojeg je osiguranik bio u radnom odnosu i podataka o stručnoj spremi iz listinga (izvoda) iz matične evidencije aktivnih osiguranika koji se vodio u radnoj organizaciji Elektro-računskom centru zdravstvenog i penzijskog i invalidskog osiguranja Sarajevo.

Koeficijent za određivanje penzijskog osnova za pripadnika Vojske Republike Srpske i pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike koji su stupili u vojsku odnosno u organe unutrašnjih poslova prije 20. maja 1992. godine i ostali u oružanim snagama neprekidno do 30. juna 1996. godine, ili do ispunjenja uslova za ostvarivanje prava na penziju, kao i za učesnika NOR-a prije 9. septembra 1943. godine, ne može biti niži od koeficijenta propisanog u stavu 2. ovog člana za osiguranika sa srednjom stručnom spremom.

Penzije određene u skladu sa stavovima 1. i 2. ovog člana usklađuju se mjesečno na način utvrđen u članu 162. ovog zakona.

Član 239.

Do dana primjene članova 77. do 87. ovog zakona penzije oficira i podoficira Vojske Republike Srpske, obračunavaće se primjenom najniže cijene rada na sljedeće koeficijente:

- 1) za podoficire (činovi vodnik do zastavnik) 2,00;

- 2) za oficire čina:
- poručnika 2,20,
 - kapetana 2,40,
 - majora 2,80,
 - potpukovnika 3,00,
 - pukovnika 4,00,
 - general-majora 4,20,
 - generalpotpukovnika 4,30,
 - generalpukovnika 4,50.

Član 240.

Lice koje po ovom zakonu nema svojstvo osiguranika, ali je svojstvo osiguranika imalo prema ranijim propisima, može ostvariti pravo na penziju, a članovi porodice prava na porodičnu penziju, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Član 241.

Penzijski staž koji su državljani Republike navršili u drugim republikama bivše SFRJ do dana njihovog državnog osamostaljenja i u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), uzima se samo kod utvrđivanja uslova za sticanje prava.

U pogledu priznavanja staža osiguranja koji je navršen u državama iz stava 1. ovog člana posle njihovog osamostaljenja i u Federaciji Bosne i Hercegovine, do zaključivanja odgovarajućih sporazuma sa tim državama i Federacijom Bosne i Hercegovine, primjenjuje se princip reciprociteta.

Član 242.

Zahtjev za ostvarivanje prava na penziju osiguranika koji je do 30. aprila 1992. godine dio penzijskog staža ostvario na sadašnjoj teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, i koji po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije ima pravo na srazmjerni dio penzije, Fond će riješiti tako što će odrediti srazmjerni dio penzije za dio penzijskog staža ostvarenog u Republici, kao i za dio penzijskog staža ostvarenog na sadašnjoj teritoriji Republike, prije 30. aprila 1992. godine.

Za ostvarivanje prava na penziju za dio penzijskog staža ostvarenog na sadašnjoj teritoriji Federacije, Fond će osiguranika uputiti na ostvarivanje prava kod nadležnog nosioca penzijskog i invalidskog osiguranja u Federaciji.

Ako je ukupan period osiguranja koji je do 30. aprila 1992. godine ostvaren na sadašnjoj teritoriji Federacije bio kraći od šest mjeseci, Fond će taj period osiguranja, prilikom određivanja penzije, uzeti u obzir kao staž ostvaren na teritoriji Republike.

Fond se može sporazumjeti sa nosiocem penzijskog i invalidskog osiguranja u Federaciji da osiguranik jedinstvenim zahtjevom ostvaruje pravo na srazmjerni dio penzije u smislu stavova 1. i 2. ovog člana, kao i o drugim pitanjima od zajedničkog interesa koja su u vezi sa postupkom ostvarivanja prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

Član 243.

Pod uslovima i u slučajevima iz člana 242. stav 1. ovog zakona, Fond će za sadašnje korisnike penzija odrediti nove iznose penzije nakon njihovog ostvarivanja prava na srazmjerni dio penzije kod nosioca osiguranja u Federaciji, a korisnike penzija koje su ostvarene za ukupan staž na sadašnjoj teritoriji Federacije Fond će uputiti na ostvarivanje prava kod nadležnog nosioca osiguranja u Federaciji, s tim što im pravo na isplatu penzije po rješenjima donesenim prije stupanja na snagu ovog zakona prestaje u Fondu s danom otpočinjanja isplate penzije kod nosioca penzijskog i invalidskog osiguranja u Federaciji.

Član 244.

Odredbe članova 242. i 243. ovog zakona primjeniće se nakon zakonskog uređivanja prava osiguranika na srazmjerni dio penzije u Federaciji.

Član 245.

Sve nekretnine koje su nabavljene iz sredstava bivših zavoda za socijalno osiguranje, komunalnih zavoda, Samoupravne interesne zajednice penzijskog i invalidskog osiguranja Bosne i Hercegovine, kao i Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine, a nalaze se na teritoriji Republike, prenose se u svojini i na upravljanje i raspolaganje Fondu.

Nekretnine – domovi penzionera u Prijedoru, Banjoj Luci, Doboju i Trebinju prenose se u svojini Republike.

Član 246.

Izuzetno od članova 75. i 77. ovog zakona, Vlada može, izuzetno, licu koje ima posebne zasluge za društveni, politički, privredni i kulturni razvoj Republike, kao i odbranu Republike, priznati pravo na starosnu penziju bez obzira da li ispunjava uslove za sticanje prava po ovom zakonu ili odrediti veći iznos penzije od iznosa koji bi pripadao po odredbama ovog zakona.

Članovima porodice umrlog lica iz stava 1. ovog člana, Vlada može, izuzetno, priznati pravo na porodičnu penziju bez obzira da li ispunjavaju uslove za sticanje prava po ovom zakonu ili odrediti veći iznos porodične penzije od iznosa koji bi pripadao po odredbama ovog zakona.

Pod članovima porodice u smislu stava 2. ovog člana podrazumjevaju se bračni drug, djeca i roditelji.

Penzija iz stavova 1. i 2. ovog člana ne može iznositi više od trostrukog iznosa prosječne plate ostvarene u Republici u mjesecu koji prethodi mjesecu za koji se isplaćuje penzija.

Penzije iz stavova 1. i 2. ovog člana usklađuju se u skladu sa članom 162. ovog zakona.

O ostvarivanju prava na penziju iz stava 1. ovog člana odlučuje Vlada na prijedlog komisije koju obrazuje u tu svrhu.

Član 247.

Sa danom početka primjene ovog zakona prestaju da se primjenjuju:

- Zakon o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni list SFRJ" br. 23/82, 77/82, 75/85, 8/87, 65/87, 87/89 i 44/90) i Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list SR BiH", br. 38/90 i 22/91), izuzev odredaba koje se odnose na računanje penzijskog staža,

- odredbe čl. 55. i 56. Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 21/98) i
- odredbe čl. 113, 114, 180. do 191, 194. i čl. 197. do 200. Zakona o vojsci ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 31/96).

Član 248.

Sa danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 27/93, 14/94, 10/95 i 22/96).

Član 249.

Propise iz člana 38. stav 2. ovog zakona donijeće Vlada u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 250.

Nadzor nad primjenom Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju vrši ministarstvo nadležno za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja.

Član 251.

U roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, ministar nadležan za poslove penzijskog i invalidskog osiguranja propisaće obrasce za vođenje matične evidencije.

Fond donosi kodeks šifara za unošenje podataka u matičnu evidenciju iz člana 45. stav 1. ovog zakona.

Član 252.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o matičnoj evidenciji o osiguranicima i uživaocima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 3/97).

Član 253.

Ovaj zakon stupio je na snagu 30. septembra 2000. godine, odnosno 12. novembra 2000. godine, 11. avgusta 2001. godine, 20. juna 2002. godine, 13. avgusta 2002. godine, 28. decembra 2003. godine i 29. jula 2005. godine.